

Rozbor závazků z podnikových kolektivních smluv na rok 2017 **v OS**

I. Úvod

Podle plánu OS na rok 2017 je stejně jako v předcházejících letech předkládán rozbor a zhodnocení závazků sjednaných v podnikových kolektivních smlouvách (dále jen „PKS“) na rok 2017.

Celkem bylo v letošním roce do rozboru zahrnuto 31 PKS, což představuje 80 % ze všech zaměstnavatelů v působnosti OS a cca 12,4 tis. zaměstnanců, tj. cca 93,6 % všech zaměstnanců (celkem do působnosti OS spadá 41 zaměstnavatelů a 13,2 tis. zaměstnanců).

Kolektivní smlouva vyššího stupně (dále jen „KSVS“) s Asociací sklářského a keramického průmyslu ČR je sjednána na léta 2017 – 2018. Závaznost této KSVS byla sdělením MPSV č. 142/2017 Sb. s účinností od 1. 6. 2017 rozšířena na zaměstnavatele, kteří nejsou členy této asociace, a to na zaměstnavatele s převažující činností v odvětví CZ – NACE 231, 2341 a 2342.

Ke zhodnocení závazků sjednaných v PKS byl v letošním roce tak jako v letech předcházejících použit Dotazník ISPP (informační systém o pracovních podmínkách). Dotazník je používán pro účely celostátního rozboru a svým obsahem navazuje na počítačový program, kterým je rozbor na OS zpracováván.

II. Hodnocení vzorek PKS

Zastoupení podle počtu zaměstnavatelů a podle počtu zaměstnanců ve zkoumaném vzorku PKS na rok 2017 je uvedeno v tabulce A.

Je nutno poznamenat, že počty zaměstnanců u jednotlivých zaměstnavatelů jsou převzaty, tak jako v letech předcházejících, z hlášení ZO o stavu k 31. 12. roku předešlého, tj. roku 2016.

V materiálu je použit výčet odvětví sklo, keramika, porcelán a odvětví ostatní, tj. zaměstnavatelé, u kterých nelze zařadit jejich výrobní činnosti do žádného ze jmenovaných odvětví.

Zastoupení jednotlivých zaměstnavatelů a jejich PKS

Odvětví sklo

V odvětví skla je zaměstnáno v působnosti OS u 24 zaměstnavatelů celkem 9,27 tis. zaměstnanců, z tohoto počtu se KSVS po rozšíření závaznosti vztahuje na 20 zaměstnavatelů a 8,3 tis. zaměstnanců (z toho se rozšíření závaznosti KSVS týká 2,04 tis. zaměstnanců), tj. závaznost na 89,5 % všech zaměstnanců. Do rozboru jsou zahrnuty údaje z 20 PKS, které se vztahují na 21 zaměstnavatelů (tj. 87 % zaměstnavatelů v odvětví), které se týkají 8,9 tis. zaměstnanců (tj. 96 % zaměstnanců odvětví). 3 zaměstnavatelé, u nichž je zaměstnáno 0,35 tis. zaměstnanců nemají PKS uzavřenu (resp. její případné uzavření nebylo OS doloženo), ale byla na ně rozšířena závaznost KSVS. Z uvedeného vyplývá, že všichni zaměstnanci v odvětví skla jsou pokryti buď závazky z PKS nebo z KSVS.

Z odvětví skla jsou v rozboru zahrnuty PKS následujících zaměstnavatelů:

a) členové svazu zaměstnavatelů (celkem 6,26 tis. zaměstnanců)

1. AGC Flat Glass Czech a.s.
2. Crystal BOHEMIA, a.s.
3. Crystalex CZ, s.r.o.
4. KNAUF INSULATION, spol. s r.o.
5. KAVALIERGLASS a.s. (PKS se vztahuje i na zaměstnavatele Kavalier Tec, s.r.o.)
6. MOSER, a. s.
7. O-I Manufacturing Czech Republic, a.s.
8. PRECIOSA ORNELA, a.s.
9. SKLÁRNÝ MORAVIA, akciová společnost
10. UNIFRAX s.r.o.
11. UNION LESNÍ BRÁNA, a. s.
12. VETROPACK MORAVIA GLASS, akciová společnost

b) nejsou členy svazu zaměstnavatelů (celkem 2,66 tis. zaměstnanců)

1. Flabeg Czech s.r.o. (KSVS rozšířena)
2. PRECIOSA-LUSTRY, a. s.
3. Saint-Gobain ADFORS CZ s.r.o. (KSVS rozšířena)
4. SCHOTT CR, s.r.o.
5. SCHOTT Flat Glass CR, s.r.o.
6. Skleněná bižuterie, a.s. (KSVS rozšířena)
7. TECHNOSKLO, společnost s ručením omezeným (KSVS rozšířena)
8. VITRABLOK, s. r. o. (KSVS rozšířena)

Ve vzorku jsou 3 PKS, kde se na zaměstnavatele ani po rozšíření závaznosti nevztahuje KSVS, a týká se 0,97 tis. zaměstnanců.

Z odvětví skla nejsou v rozboru zahrnuti 3 zaměstnavatelé (celkem 0,35 tis. zaměstnanců) u nichž působí základní odborová organizace našeho OS, kde není uzavřena PKS, ale na zaměstnavatele se po rozšíření závaznosti vztahuje KSVS, a to

1. Egermann s.r.o.
2. Sklárna Janštejn s.r.o.
3. Severosklo Kamenický Šenov s.r.o.

V odvětví skla je pokryto závazky z kolektivních smluv (tj. z PKS či z KSVS) cca 9,27 tis. zaměstnanců, což činí 100 % všech zaměstnanců v působnosti OS v tomto odvětví.

Odvětví keramika

V odvětví keramika je zaměstnáno v působnosti OS u 2 zaměstnavatelů celkem 1,59 tis. zaměstnanců a KSVS se po rozšíření závaznosti vztahuje na všechny zaměstnance.

Do rozboru jsou zahrnuty údaje ze 2 PKS z **odvětví keramika**:

a) členové svazu zaměstnavatelů (celkem 0,99 tis. zaměstnanců)

LAUFEN CZ s. r. o. – provozovna Znojmo a provozovna Bechyně

b) nejsou členy svazu zaměstnavatelů (celkem 0,6 tis. zaměstnanců)

Ideal Standard s.r.o. (KSVS rozšířena)

V odvětví keramika je pokryto závazky z kolektivních smluv, tj. z PKS i KSVS, 100 % zaměstnanců v působnosti OS.

Odvětví porcelán

V odvětví porcelán je zaměstnáno v působnosti OS u 4 zaměstnavatelů celkem 1,14 tis. zaměstnanců a KSVS se vztahuje po rozšíření působnosti na 1,14 tis. zaměstnanců, tj. na 100 % zaměstnanců v odvětví, (z toho se rozšíření závaznosti KSVS týká 0,36 tis. zaměstnanců). Do rozboru jsou zahrnuty údaje ze 3 PKS (tj. za 75 % zaměstnavatelů), které se týkají 1,05 tis. zaměstnanců (tj. 91,86 % zaměstnanců odvětví). 1 zaměstnavatel (Rudolf Kampf s.r.o.) PKS neuzavírá, ale byla na něj rozšířena závaznost KSVS.

Z odvětví porcelán jsou v rozboru zahrnuty PKS následujících zaměstnavatelských subjektů:

a) členové svazu zaměstnavatelů (celkem 0,79 tis. zaměstnanců)

1. Český porcelán, akciová společnost
2. Thun 1794 a. s.

b) nejsou členy svazu zaměstnavatelů (celkem 0,26 tis. zaměstnanců)

1. G. Benedikt Karlovy Vary s. r. o. (KSVS rozšířena)

Je možno konstatovat, že v odvětví porcelán je pokryto závazky z kolektivních smluv, tj. z PKS a KSVS 1,14 tis. zaměstnanců, což činí 100 % zaměstnanců v tomto odvětví.

Odvětví ostatní

V odvětví ostatní je zaměstnáno v působnosti OS u 10 zaměstnavatelů celkem 1,21 tis. zaměstnanců z tohoto počtu se KSVS vztahuje na 0,45 tis. zaměstnanců. Do rozboru jsou zahrnuty údaje ze 6 PKS (tj. za 60 % zaměstnavatelů), které se týkají 0,81 tis. zaměstnanců (tj. cca 67 % zaměstnanců odvětví). 2 zaměstnavatelé PKS uzavřeli, ale do rozboru nebyli zahrnuti, neboť se jedná o školské právnické osoby, závazky z těchto PKS pokrývají 0,13 tis. zaměstnanců. 2 zaměstnavatelé PKS (Vyšší odborná škola sklářská a Střední škola, Nový Bor a EUTIT, s.r.o.) pro rok 2017 neuzavřeli, resp. uzavření PKS OS nedoložili. Na zaměstnavatele EUTIT, s.r.o. se ale vztahuje KSVS, protože je členem svazu zaměstnavatelů, který KSVS uzavřel.

Z odvětví ostatní jsou v rozboru zahrnuty PKS následujících zaměstnavatelských subjektů:

a) členové svazu zaměstnavatelů (celkem 0,25 tis. zaměstnanců)

1. SKLÁŘSKÉ STROJE ZNOJMO, s.r.o.
2. Sklopísek Střeleč, a.s.

b) nejsou členy svazu zaměstnavatelů (celkem 0,56 tis. zaměstnanců)

1. Česká mincovna, a.s.
2. DESKO a.s.
3. MEGATECH Industries Jablonec s.r.o.
4. SOLITER a.s.

Je možno konstatovat, že v odvětví ostatní je na základě vzorku PKS pokryto závazky z kolektivních smluv, tj. z PKS a KSVS, 1,14 tis. zaměstnanců, což činí 94 % zaměstnanců v působnosti OS.

Působnost kolektivních smluv v OS

Na základě výsledků rozboru a dalších informací za jednotlivá odvětví lze konstatovat, že za celý OS je pokryto závazky z KSVS či alespoň z PKS celkem 13,14 tis. zaměstnanců, tj. cca 99,5 % všech zaměstnanců v působnosti OS, kterých k 31. 12. 2016 bylo 13,2 tis. Závazky z PKS ani KSVS není pokryto pouze 0,07 tis. zaměstnanců u 1 zaměstnavatele.

Přehled podle jednotlivých odvětví je uveden v tabulce A.

Zaměstnanců, na které se vztahuje KSVS (zaměstnavatel je členem svazu zaměstnavatelů), je za OS v roce 2017 celkem 8,48 tis. zaměstnanců, tj. cca 64 % ze všech zaměstnanců v působnosti OS. Působnost KSVS sjednaná s Asociací sklářského a keramického průmyslu ČR byla rozšířena na dalších cca 3 tis. zaměstnanců. V rozboru je zahrnuto 7 PKS, které byly sjednány se zaměstnavateli, kteří nejsou členy svazu zaměstnavatelů a nebyla na ně rozšířena závaznost KSVS. Těchto 7 PKS pokrývá 1,53 tis. zaměstnanců. 2 PKS, které se týkají školských zařízení nebyly do rozboru zahrnuty a pokrývají 0,13 tis. zaměstnanců. U jednoho zaměstnavatele, který má charakter školského zařízení, nebyla uzavřena, resp. doložena PKS a nevztahuje se na něj KSVS. U tohoto zaměstnavatele bylo k 31.12.2016 evidováno 0,071 tis. zaměstnanců, tj. 0,5 % z celkového počtu zaměstnanců v působnosti OS.

Přehled počtu zaměstnanců v tisících, jejichž práva jsou upravena PKS a KSVS

	Odvětví sklo	Odvětví keramika	Odvětví porcelán	Odvětví ostatní	Celkem	Pokrytí KS v %
Počet zaměstnanců v působnosti OS	9,269	1,591	1,143	1,207	13,210	xxx
Počet zaměstnanců - PKS	8,920	1,591	1,050	0,809	12,370	93,6
Počet zaměstnanců - KSVS před rozšířením závaznosti	6,256	0,988	0,786	0,451	8,481	64,2
Počet zaměstnanců - KSVS po rozšířením závaznosti	8,298	1,591	1,143	0,451	11,483	86,9
Počet zaměstnanců, jejichž práva upravuje PKS nebo KSVS	9,269	1,591	1,143	1,136	13,139	99,5

III. Zhodnocení jednotlivých závazků

KSVS (tj. KSVS sjednanou s Asociací sklářského a keramického průmyslu ČR) příslušné ZO OS obdržely, a proto nejsou v tomto materiálu nároky zaměstnanců vyplývající z této kolektivní smlouvy uváděny.

Výsledkem zpracování údajů je "Vyhodnocení kolektivních smluv" v tabulkách podle jednotlivých závazků, a to jak v průměru za OS SKP, tak i za jednotlivá odvětví. Uvedeny jsou tabulky týkající se mzdových závazků, závazků k délce pracovní doby a dovolené, závazků ke zvýšení odstupného, závazků k hrazení závodního stravování, závazků k přispívání na penzijní připojištění a životní pojištění a dále sociálního fondu. Dále je připojena samostatná doplňková tabulka, která se týká závazků k poskytování daru ZO v PKS.

V tabulkách jsou, tak jako v předešlém roce, uvedeny počty zaměstnavatelů, resp. PKS, ve kterých byly příslušné závazky sjednány, a průměrná výše jednotlivých závazků (v Kč, v hodinách, ve dnech, v procentech). V některých případech je uvedeno procento PKS, ve kterých je příslušný závazek sjednán. Vyhodnocení poskytuje přehled o dosažených úrovních závazků a umožňuje jak srovnání mezi jednotlivými odvětvími, tak i srovnání průměrné výše jednotlivých závazků s právními nároky.

Vyhodnocení je uvedeno v tabulkách č. 1-17 v příloze – Tabulková část ISPP.

Jednotlivé tabulky mají sloužit jako jeden z podkladů pro kolektivní vyjednávání pro příští rok, a to jak na úrovni KSVS, tak i na podnikové úrovni. Není proto nutné jednotlivé tabulky komentovat. Jednotlivé ZV však mohou samozřejmě využít těchto rozborů i ke srovnání své vlastní PKS s průměrnými hodnotami závazků v PKS za jednotlivá odvětví, popř. OS jako celku.

Stejně jako v minulých letech upozorňujeme, že:

„Při případném srovnání dosažených výsledků rozborů PKS v jednotlivých letech je nutno brát v úvahu, že v jednotlivých letech nebyly do rozboru vždy zahrnuty stejné PKS, tedy PKS stejných zaměstnavatelů. Tato skutečnost výsledky a případné srovnání značně ovlivňuje!!!“

Také v rozboru závazků sjednaných v PKS na rok 2017 se tak jako v minulém roce zaměříme na úroveň sjednaných mzdových tarifů.

V rozboru jsou uvedeny průměrné mzdové tarify pro 12 - ti stupňové tarifní systémy a také mzdové tarify pro jiný než 12 stupňový tarifní systém.

Ze zkoumaného vzorku 31 PKS je 12 - ti stupňový tarifní systém s hodinovými mzdovými tarify uplatněn v roce 2017 v 11 PKS, tj. ve 35,5 % PKS v rozboru.

Průměr výše hodinových mzdových tarifů sjednaných souhrnně – za OS celkem - v PKS v roce 2017 ve srovnání s rokem 2016 se zvýšil o 6 %. V odvětví skla, kde jsou sjednány 12 - ti stupňové tarifní systémy v 8 PKS (u 8 z 20 PKS), vzrostl průměr v roce 2017 ve srovnání s rokem 2016 o 6,2 %. V odvětví porcelánu se průměr v roce 2017 ve srovnání s rokem 2016 zvýšil o 6,1 %. V odvětví ostatní klesl průměrný hodinový tarif o 5,8 % (jde o porovnání průměrného tarifu jedné PKS v roce 2017 s průměrným tarifem ve dvou PKS v roce 2016).

U odvětví keramika nebylo možno 12 - ti stupňové tarifní systémy hodinových mzdových tarifů porovnat. V odvětví keramika nebyl sjednán v PKS zařazených do rozboru 12 - ti stupňový tarifní systém v roce 2016 ani 2017.

Tarifní systém jako takový je však v PKS sjednán v malém rozsahu z celkového vzorku PKS. Tarifní systém s hodinovými tarify bez ohledu na počet tarifních stupňů je sjednán celkem pouze v 18 PKS (tj. v 58 % PKS). Jiný, než 12 – ti stupňový tarifní systém, je sjednán v 7 PKS (tabulka č. 6).

Nařízením vlády č. 567/2006 Sb., o minimální mzdě, o nejnižších úrovních zaručené mzdy, o vymezení ztíženého pracovního prostředí a o výši příplatku ke mzdě za práci ve ztíženém pracovním prostředí jsou v příloze v části II. Příklady prací ve skupinách podle oborů pro obor Sklářská výroba stanoveny příklady prací ve skupině 2. až 4. Jako nejvyšší úroveň zaručené mzdy pro sklářskou výrobu je tedy tímto nařízením pro rok 2017 stanovena zaručená mzda ve výši 14.800 Kč za měsíc. Rozborem PKS pro rok 2017 byla zjištěna v odvětví skla průměrná výše tarifu v 7. tarifním stupni (ve 12 - ti stupňovém tarifním systému) 15.978 Kč, a to tedy ve srovnání s výší stanovenou nařízením vlády pro 4. skupinu představuje navýšení o cca 8 %.

Výše uvedeným nařízením vlády je úroveň měsíční zaručené mzdy (pro skupiny prací 1. až 8. a pro platové třídy 1. až 16.) stanovena v rozpětí 11.000 Kč (od 11.000 do 22.000 Kč) a v průměrné výši tarifu 15.975 Kč. Rozborem sjednaných PKS bylo zjištěno, že průměrné měsíční mzdové tarify ve 12 - ti stupňovém tarifním systému (tabulka č. 2) jsou sjednány v odvětví skla v rozpětí 11.182 Kč (od 11.373 Kč do 22.555 Kč) a průměrná výše tarifu dosáhla 16.270 Kč. Průměrná výše měsíčního tarifu v odvětví skla sjednaná v PKS z rozboru je ve srovnání s průměrnou výší mzdového měsíčního tarifu zaručených mezd v jednotlivých třídách stanovených vládním nařízením větší o cca 1,8 %.

Srovnáme ještě dosaženou průměrnou hodnotu mzdových tarifů sjednaných v odvětví skla s úrovní sjednaných mzdových tarifů v KSVS. V odvětví skla jsou v PKS mzdové tarify sjednány v rozpětí 11.182 Kč (od 11.373 Kč do 22.555 Kč) a průměrný tarif činí 16.270 Kč. Průměrný tarif sjednaný v KSVS pro odvětví užitkového, osvětlovacího skla a ostatní činí 14.960 Kč a rozpětí tarifů je ve výši 10.490 Kč (od 11.000 Kč do 21.490 Kč). Rozpětí průměrných tarifů sjednaných v PKS je tedy ve srovnání s tarify s vybraným 12 – ti stupňovým tarifním systémem sjednaným v KSVS vyšší o cca 6,6 %. Také výše průměrného tarifu sjednaného v PKS je ve srovnání průměrným tarifem sjednaným v KSVS vyšší o cca 8,8 %.

V příložené tabulce B jsou uvedeny údaje pro srovnání úrovně zaručené mzdy a tarifů z rozboru PKS a KSVS tak, jak jsou popsány shora.

Vývoj úrovně mzdových příplatků v průměru za OS v roce 2017 ve srovnání s rokem 2016 je u jednotlivých příplatků v podstatě na stejné úrovni. Např. příplatek za práci přesčas činí v roce 2017 shodně s rokem 2016 v průměru 30 % průměrného výdělku. Průměrná výše příplatku za práci ve ztíženém pracovním prostředí je v roce 2017 8,66 Kč/hod., tedy nepatrně vyšší než v roce 2016 (v roce 2016 činila průměrná výše příplatku 8,62 Kč/hod.).

Průměrná výše příplatku za práci v sobotu a neděli je v roce 2017 24,7 % průměrného výdělku, kdežto v roce 2016 činila 24,5 % průměrného výdělku.

K významnějšímu růstu došlo pouze u příplatku za práci v noci, kdy jeho průměrná výše vzrostla v roce 2017 oproti roku 2016 o 1 Kč/hod. a činí 13,84 Kč/hod.

Závazek na poskytnutí příspěvku na činnost odborové organizace - dar ZO OS (doplněk k vyhodnocení kolektivních smluv)

Vzhledem k tomu, že do celostátního programu na vyhodnocení závazků sjednaných v PKS není zařazeno vyhodnocení závazku na poskytnutí daru ZO OS, je vyhodnocení tohoto závazku zpracováno do tabulky č. 17 „Doplněk k vyhodnocení kolektivních smluv na rok 2017 uzavřených v podnicích v působnosti OS SKP“.

Z rozboru vyplývá, že ze vzorku 31 PKS je závazek na poskytnutí příspěvku na činnost odborové organizace sjednán pro rok 2017 v cca 81 % PKS ve vzorku (v roce 2016 v cca 87,5 % PKS, v roce 2015 v cca 88 % PKS, roce 2013 v cca 86 % PKS, v roce 2012 v cca 90 % PKS). Co se týká výše daru pro ZO, sjednaného pevnou částkou na zaměstnance člena odborů, je v PKS na rok 2017 v průměru sjednán ve výši 1.192 Kč (v roce 2016 1.031 Kč, v roce 2015 1.132 Kč, v roce 2014 1.106 Kč, v roce 2013 ve výši 1.018 Kč, v roce 2012 ve výši 922 Kč). Je zřejmé, že objem průměrného příspěvku na činnost odborové organizace se zvyšuje a počet PKS, kde je příspěvek sjednán, se pohybuje mezi 81 až 90 % PKS.

IV. Závěr

Z rozboru závazků sjednaných v PKS na rok 2017 vyplývá, že úroveň závazků ve srovnání s předcházejícím rokem neklesla a je v podstatě na stejné a v některých případech i na mírně vyšší úrovni.

Za velmi pozitivní je třeba považovat stále vysoké pokrytí zaměstnanců závazky z kolektivních smluv, které je v roce 2017 ve výši 99,5 % zaměstnanců v působnosti OS. Tento vysoký podíl v pokrytí zaměstnanců závazky z kolektivních smluv je dosahován v OS již několik let (za poslední roky byl následující: v roce 2016 bylo pokrytí 100 %, v roce 2015 bylo pokrytí 91,9 %, 2014 bylo pokrytí 97,5 %, v roce 2013 i v roce 2012 bylo pokrytí 97 %).